

Täysistunto

Tiistai 18.5.2021 klo 13.59—20.52

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 23/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Purra, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

20.06 Riikka Purra ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta. Lisäksi muutettaisiin rikoslain maahantuontiin ja maasta vientiin liittyviä rikoksia koskevaa lukua ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annettua lakia.

Annettavalla uudella lailla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvontaa koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta. Asetuksen mukaan vähintään 10 000 euron käteisvaroista tulee antaa toimivaltaiselle viranomaiselle asetuksessa säädetyt tiedot sisältävä ilmoitus.

Esityksessä ehdotetaan, että samalla kumottaisiin laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta. Ehdotettu uusi laki olisi EU:n asetusta täydentävä ja täsmäntävä, eikä se muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain asetuksen kanssa. Kansalliset säännökset täydentävät asetusta muun muassa kansallisten viranomaisten toimivaltuuksia, tiedon luovuttamista ja ilmoittamisvelvollisuuden täyttämättä jättämisen seuraamuksia koskevilla säännöksillä.

Arvoisa puhemies! Taustalla olevasta EU-sääntelystä voidaan todeta, että uudessa asetuksessa käteisvarojen käsitettä on nykyiseen verrattuna laajennettu sisällyttämällä siihen valuutan ja haltijakohtaisten maksuvälineiden rinnalle erittäin likvidit tavarat. Asetuksen mukaan mukana kulkevat vähintään 10 000 euron käteisvarat on veloitettu ilmoittamaan kirjallisena tai sähköisesti ja varat on asetettava viranomaisten saataville tarkastusta varten. Asetuksen liitteessä on yksityiskohtainen selonteko siitä, mitä määritelmät tarkalleen kattavat. Komissio on valtuutettu täydentämään delegoiduilla asetuksilla liitteessä olevia listoja siitä, mitä kuuluu käteisvarojen määritelmään, jos havaitaan tulevan käyttöön uudenlaisia varojen kuljetustapoja.

On tarkoitettu ehdottaa säädettäväksi, että käteisvaroja koskevien ilmoitusten tietoja voidaan luovuttaa kansallisille viranomaisille rahanpesudirektiivin tarkoittaman rikollisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2021 vp

toiminnan ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Tarkennus on tärkeä, jotta tietoja voidaan käyttää esitutkinnassa.

Mukana kuljetettavien käteisvarojen ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta ehdotetaan seuraamukseksi nykyisen lain mukaista rikosoikeudellista käteisvarojen ilmoittamisrikkomusta. Koska erillään kulkevien käteisvarojen tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnissä on kyse viranomaisen päätöksen noudattamatta jättämisestä ja seuraamus tulisi voida määrätä myös oikeushenkilölle, ehdotetaan hallinnollisena seuraamuksena 50—15 000 euron suuruisia virhemaksua.

Lisäksi ehdotetaan tulliselvitysrikosta koskevaan rikoslain 46 luvun 7 §:ään sekä rahanpesun selvittelykeskuksesta annettuun lakiin tehtäväksi uudesta sääntelystä johtuvat tekniset muutokset.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta pitää uutta sääntelyä tärkeänä. Käteisvaroilla on keskeinen merkitys rikoshyödyn liikuttelussa ja rahanpesussa myös tuoreimpien kansallisten riskiarvioiden mukaan. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa yksimielisesti lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto.

20.10 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tärkeä uusi lainsäädäntö, ja on hyvä, että hallintovaliokunta on voinut tämän ripeästi käsitellä. Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Purra tässä hyvin esitteli tämän lainsäädännön.

Kun kuitenkin puhutaan näin kiinnostavasta aiheesta kuin tosiaan rahan tuonnista Euroopan unioniin, niin haluan nyt tässä koko eduskunnan ollessa täysistunnossa ottaa esille sen valtavan suuren huolen, joka tuolla kaikkein pohjoisimmassa Suomessa tällä hetkellä on liittyen rajakauppaan. Tämä koskee erityisesti Utsjoen ja Enontekiön kuntia mutta tietysti laajemminkin Lappia. Tämä johtuu siitä, että nämä alueet ovat hyvin riippuvaisia rajakaupasta, siitä, että meille tulee asiakkaita EU:n ulkopuolelta eli käytännössä Norjasta. Nyt sitten tämä pandemiatilanteen pitkittyminen on johtanut tietysti suuriin taloudellisiin tappioihin, joista vain osa on voinut tulla kompensoiduksi niillä keinoilla, joita valtiovalalla on ollut tukea yrityksiä tässä tilanteessa. Ja entisestään uhkaa tämä rajan ylittävän liikenteen sulkua pitkittyä, joten siinä mielessä, jos vain on mahdollista, että tätä keskustelua kuulevat myös tuolla Norjan kanssa mahdollisia keskusteluja käyvät tahot, niin olisi todella tärkeää edistää sitä, että nimenomaan Suomen ja Norjan välistä rajaliikennettä voitaisiin helpottaa. Tilannetta ei pidä sotkea Ruotsissa vallitsevaan paljon vaikeampaan tautitilanteeseen vaan pitää nimenomaan ajatella sitä, että Lapin sairaanhoitopiirissä ja toisaalta vastaavasti Norjan puolen sairaanhoitopiireissä on ollut erittäin hyvä tilanne koko tämän pandemiatilanteen ajan. Tilanne on todella vakava, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2021 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.